

ÇEVİK AVUKATLIK BÜROSU
ANTALYA

Yargıtay

Hukuk Genel Kurulu

Esas : 2011/21-412

Karar : 2011/474

Tarih : 06.07.2011

Özet:

- YARGITAY İLAMI -

Taraflar arasındaki "tespit" davasından dolayı yapılan yargılama sonunda; Kocaeli 3. İş Mahkemesince davanın kabulüne dair verilen 24.02.2009 gün ve 2008/471 E.-2009/40 K. sayılı kararın incelenmesi davalı vekili tarafından istenilmesi üzerine, YARGITAY 21. Hukuk Dairesinin 29.06.2010 gün ve 2010/6342 E., 7698 K. sayılı ilamı ile;

("...Dava, davacının sigortalılık başlangıç tarihinin 18 yaşını doldurduğu 01.05.1976 tarihi sayılarak, 3201 sayılı Yasa kapsamında Sosyal Sigortalar Kurumuna ve Bağ-Kur'a yaptığı borçlanma dikkate alınarak 01.05.2008 tarihinden itibaren yaşlılık aylığı almaya hak kazandığının tespiti İSTEMİNE İLİŞKİNDİR.

Mahkemece, davacının sigortalılık başlangıç tarihinin 01.05.1976 olduğu ve 01.05.2008 tarihinden itibaren yaşlılık aylığı almaya hak kazandığının tespitine karar verilmiş ise de varılan bu sonuç DOĞRU DEĞİLDİR.

Davacının 3201 sayılı Yasa kapsamında Almanya'da geçen 01.05.1976-29.02.1996 tarihleri arasındaki 3.145 çalışma gününe isabet eden 14.376, 45 TL'yi 10.04.2008 tarihinde, yine Almanya'da ev hanımı olarak geçen 01.06.1981-11.09.1982 tarihleri arasındaki 1 yıl 3 ay 10 gününe isabet eden 2.107, 00TL'sinde 18.04.2008 tarihinde Sosyal Güvenlik Kurumuna ödeyerek borçlandığı, tahsis talep tarihi olan 21.04.2008 tarihinde 31 yıl 11 ay 20 gün sigortalı ve 3.605 gün prim ödemesi bulunduğu konusunda İHTİLAF YOKTUR. Uyuşmazlık, davacının yaşlılık aylığı şartlarının yurt dışı borçlanmasını yaptığı tarih olan 07.04.2008 tarihinde yürürlükte olan 506 sayılı Yasa'nın 60/A-b maddesi uyarınca mı, yoksa 23.05.2002 tarih ve 4759 sayılı Yasa'nın 3 üncü maddesiyle değişik 506 sayılı Yasa'ya geçici 81/C madde hükümlerine göre mi belirleneceği NOKTASINDA TOPLANMAKTADIR.

506 sayılı Yasa'nın geçici 81/C-a maddesi, 23.05.2002 tarihinde 15 yıllık sigortalılık süresini kadın ise 50, erkek ise 55 yaşını doldurmuş ve 3600 gün malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş bulunanlara istekleri halinde yaşlılık aylığı bağlanabileceği KABUL ETMİŞTİR. Yurt dışı hizmet borçlanmasının yapıldığı 07.04.2008 tarihinde yürürlükte bulunan 506 sayılı Yasa'nın 60/A-b maddesi ile ise sigortalının yaşlılık aylığından yararlanabilmesi için kadın ise 58, erkek ise 60 yaşını doldurmuş olması, 25 yıldan beri sigortalı bulunması ve en az 4500 gün prim ödemesi gerektiğini KABUL ETMİŞTİR.

ÇEVİK AVUKATLIK BÜROSU
ANTALYA

Somut olayda davacı, 01.05.1976-29.02.1996 tarihleri arasındaki 3.145 çalışma gününe isabet eden 14.376, 45 TL.yi 10.04.2008 tarihinde, yine Almanya'da ev hanımı olarak geçen 01.06.1981-11.09.1982 tarihleri arasındaki 1 yıl 3 ay 10 gününe isabet eden 2.107, 00TL'sında 18.04.2008 tarihinde Sosyal Güvenlik KURUMUNA ÖDEMİŞTİR. 4447 sayılı Yasa'nın 17 nci maddesi ile 506 sayılı Yasa'ya eklenen geçici 81/C. maddesinin yürürlüğe girdiği 23.05.2002 tarihinde Türkiye'de Sosyal Sigortalar Kapsamında sigortalı olarak çalışması bulunmadığı gibi 3201 sayılı Yasa kapsamında yapılmış bir borçlanma DA BULUNMAMAKTADIR.

Bu durumda, davacının yaşlılık aylığı bağlanma koşullarının 3201 sayılı Yasa kapsamında Kuruma borçlanmanın yapıldığı 07.04.2008 tarihinde yürürlükte bulunan 506 sayılı Yasa'nın 60/A-b maddesine göre değerlendirilerek sonucuna göre karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde karar verilmesi usul ve yasaya aykırı olup BOZMA NEDENİDİR. Nitekim, YARGITAY Hukuk Genel Kurulu'nun 08.07.2009 gün ve E:2009/21-309, K:2009/322 sayılı kararı da BU DOĞRULTUDADIR.

O halde, davalı Kurumun bu yönleri amaçlayan temyiz itirazları kabul edilmeli ve HÜKÜM BOZULMALIDIR...")

gerekçesiyle bozularak dosya yerine geri çevrilmekle, yeniden yapılan yargılama sonunda, mahkemece önceki KARARDA DİRENİLMİŞTİR.

TEMYİZ EDEN : Davalı Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı vekili

HUKUK GENEL KURULU KARARI

Hukuk Genel Kurulunca incelenerek direnme kararının süresinde temyiz edildiği anlaşıldıktan ve dosyadaki kağıtlar okunduktan sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLDÜ:

Dava, sigortalılık başlangıç tarihinin ve yaşlılık aylığına hak kazandığının tespitiyle aylık bağlanmasına karar verilmesi İSTEMİNE İLİŞKİNDİR.

Davacı vekili, müvekkilinin yurtdışında çalıştığı süreleri 3201 s. Kanun uyarınca borçlandığını ve borçlanmayla kazanılan sigortalılık süreleri dikkate alınarak sigortalılık başlangıç tarihinin yurt dışında ilk defa işe girdiği tarih olduğu ve buna göre belirlenecek sigortalılık süresine göre yaşlılık aylığına hak kazandığının tespitine karar verilmesini talep ve DAVA ETMİŞTİR.

Davalı Sosyal Güvenlik Kurumu vekili, davacı lehine yaşlılık aylığı bağlanma şartlarının gerçekleşmediğini savunarak, davanın reddini TALEP ETMİŞTİR.

YEREL MAHKEMECE, Türk-Alman Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin 29/4 üncü maddesinde yer alan; bir kimsenin Türk sigortasına girişten önce bir Alman Rant Sigortasına girmiş bulunması halinde, Alman Rant Sigortasına girişi, Türk Sigortasına giriş olarak kabul edileceği hükmüne göre yurt dışında çalışma başlangıcının 01.05.1976 tarihinin sigortalı çalışma başlangıç tarihi olarak kabulü ve ayrıca davacının 4447 Sayılı Kanunun 17 nci maddesiyle eklenen ve 4759 Sayılı Kanunla değiştirilen 506 Sayılı Kanunun Geçici 81 inci maddenin (A) bendi (c) fıkrası

ÇEVİK AVUKATLIK BÜROSU
ANTALYA

kapsamında bulunduğu gerekçesiyle; davanın kabulü ile, 01.05.2008 tarihinden itibaren yaşlılık aylığı bağlanmasına KARAR VERİLMİŞTİR.

Davalı vekilinin temyizi üzerine Özel Daire; yukarıda metni yazılı gerekçeyle hükmün oyçokluğuyla bozulmasına karar vermiş, YEREL MAHKEMECE, önceki KARARDA DİRENİLMİŞTİR. Direnme hükmünü, davalı vekili TEMYİZ ETMİŞTİR.

Dosya kapsamından; 01.01.1950 doğum tarihli davacının, 18.04.2008 tarihinden önce yurt içinde, herhangi bir sigortalı çalışmasının bulunmadığı, Alman rant sigortasına ise 01.05.1976 tarihinde BAŞLADIĞI ANLAŞILMAKTADIR.

Davalı Kurum, borçlanılan yurt dışı çalışma sürelerini dikkate alarak, 3201 Sayılı Kanunun 5 inci maddesi uyarınca sigortalılığın başlangıç tarihini, borcun tamamen ödendiği tarihten borçlanılan gün sayısı kadar geriye götürülerek bulmuş, bulunduğu bu sigorta başlangıç tarihinden itibaren 506 Sayılı Kanunun Geçici 81 inci maddesinde yapılan değişikliğin uygulanmaya başlandığı 23.05.2002 tarihine kadar ki sigortalılık süresini gözeterek, kademeli geçişte (yaşlılık aylığı tahsisine) esas alınacak sigortalılık SÜRESİNİ BELİRLEMİŞTİR.

Özel Daireyle Yerel Mahkeme arasında davacının sigortalılık başlangıç tarihinin Türk Alman Sosyal Güvenlik Sözleşmesine Ek Sözleşmenin 29/4 üncü maddesi uyarınca yurtdışında ilk defa çalışmaya başladığı tarih olarak kabul edilmesi gerektiği yönünde UYUŞMAZLIK BULUNMAMAKTADIR.

Hukuk Genel Kurulu önüne gelen uyumsuzluk; 3201 sayılı Yurtdışında Bulunan Türk Vatandaşlarının Yurt Dışında Geçen Sürelerinin Sosyal Güvenlikleri Bakımından Değerlendirilmesi Hakkında Kanuna dayalı olarak, 4759 s. Kanunun yürürlük tarihinden sonra borçlanma yapılması halinde; yaşlılık aylığı tahsis koşullarının 506 s. Kanunun Geçici 81 inci maddedeki kademeli geçiş şartlarına göre belirlenip belirlenemeyeceği NOKTASINDA TOPLANMAKTADIR.

Uyumsuzluğun kaynağını 506 s. Kanuna 4447 s. Kanunla eklenen, Anayasa Mahkemesinin iptal kararı ve sonrasında 4759 s. Kanun ile bir bölümü değişikliğe uğrayan Geçici 81 inci MADDE OLUŞTURMAKTADIR.

Anılan madde uyarınca, yaşlılık aylığı bağlama koşulları, 4447 s. Kanunun yürürlüğe girdiği 08.09.1999 ve 4759 s. Kanunun kabul edildiği 23.05.2002 tarihindeki "sigortalılık süresi"nin "kaç yıl" olduğu dikkate alınarak kademeli ŞEKİLDE BELİRLENMEKTEDİR.

Yaşlılık aylığı tahsisi için aranan koşullardan biri olan sigortalılık süresi, sigortalının sosyal güvenlik mevzuatına tabi olarak ilk defa çalışılmaya başladığı sigortalılık başlangıç tarihiyle aylık talep tarihi ARASINDAKİ SÜREDİR.

Burada, 4759 Sayılı Kanunun kabul edildiği 23.05.2002 tarihinde geçerli sigortalılık süresinin hesabında, 4759 s. Kanunun yürürlük tarihinden sonra yapılacak borçlanmayla kazanılan sürenin dikkate alınıp alınamayacağı hususu ÖNEM TAŞIMAKTADIR.

ÇEVİK AVUKATLIK BÜROSU
ANTALYA

Bu hususun çözümü için de yurt dışındaki vatandaşların sosyal güvenliklerinin sağlanması bakımından getirilen "yurt dışı hizmet borçlanması" mevzuatının da DEĞERLENDİRİLMESİ GEREKMEKTEDİR.

Yurt dışındaki vatandaşların sosyal güvenliklerinin sağlanmasına yönelik ilk düzenleme, 1978 yılında çıkarılan 2147 sayılı "Yurt Dışında Çalışan Türk Vatandaşlarının Yurt Dışında Geçen Çalışma Sürelerinin Sosyal Güvenlikleri Bakımından Değerlendirilmesi Hakkında Kanunu" olup, bilahare halen yürürlükte bulunan ve önceki Kanundan yararlananların kazanılmış haklarını saklı tutan 3201 sayılı "Yurt Dışında Bulunan Türk Vatandaşlarının Yurt Dışında Geçen Sürelerinin Sosyal Güvenlikleri Bakımından Değerlendirilmesi Hakkında Kanun" YÜRÜRLÜĞE GİRMİŞTİR.

3201 Sayılı Kanun uyarınca yurt dışı hizmet borçlanması, yurt dışında geçmiş sürelerin Türkiye'de geçmiş gibi değerlendirilmesi İMKANINI TANIMAKTADIR. Bu Kanun hükümlerine göre borçlanılan yurt dışı çalışma süresi, bedelinin ödenmesi halinde, ait olduğu devrede dikkate alınarak, tahsis istemi yönünden bir DEĞERLENDİRME YAPILMALIDIR.

İkili uluslararası sosyal güvenlik sözleşmelerinde özel hüküm bulunmayan veya sözleşme imzalanmayan ülkelerdeki çalışmalarını borçlananlar yönünden sigortalılık başlangıcının ve dolayısıyla sigortalılık süresinin nasıl hesaplanacağı ise 3201 Sayılı Kanunun 5 inci MADDESİNDE DÜZENLENMİŞTİR.

Anılan maddeye göre, Türkiye'de tescilli bulunan sigortalılar yönünden sigortalılık başlangıcı, tescil tarihinden itibaren borçlanılan süre kadar geriye gidilerek bulunacak tarih; tescili olmayanlar yönünden ise, borcun tamamen ödendiği tarihten borçlanma süresi kadar geriye gidilerek BULUNACAK TARİHTİR.

Ancak bu kabule göre, Türkiye'de sigortalı olarak tescilli bulunanlar 506 s. Kanunun Geçici 81 inci maddesinin sigortalının lehine olan kademeli geçiş hükmünden yararlanırken, tescilli bulunmayanların ise daha sonra yurt dışı hizmet borçlanması yoluyla kazanılan sigortalılık süresinden yararlanamaması şeklinde bir adaletsizlik ORTAYA ÇIKMAKTADIR. 4956 s. Kanunun yürürlük tarihinden sonra borçlananların, borçlandığı sürelerin Geçici 81 inci maddenin 4956 s. Kanunla değişikliğe uğradığı 23.05.2002 tarihindeki sigortalılık süresinin hesabında dikkate alınmayarak, Geçici 81 inci maddeden yararlandırılmaması, 3201 Sayılı Kanunla sigortalılara tanınmış olan hakların ortadan kaldırılmasını sonucunu DA DOĞURMAKTADIR.

Nitekim, aynı ilkeler Hukuk Genel Kurulu'nun 29.09.2010 gün ve 2010/10-471 E. 2010/439 K.; 29.09.2010 gün ve 2010/10-472 E.2010/440 K.; 20.10.2010 gün ve 2010/10-499 E. 2010/532 K; 29.09.2010 gün ve 2010/21-302 E., 2010/438 K; 06.04.2011 gün ve 2010/10-692 E. 2011/71 K; 20.04.2011 gün ve 2011/10-159 E. 2011/201 K.; 20.04.2011 gün ve 2011/10-169 E. 2011/209 K.; 20.04.2011 gün ve 2011/10-168 E.2011/208 K.; 27.04.2011 gün ve 2011/21-25 E. 2011/224 K; 27.04.2011 gün ve 2011/10-7 E, 2011/228 K; 29.04.2011 gün ve 2011/10-172 E. 2011/248 K. sayılı ilamlarında DA VURGULANMIŞTIR.

ÇEVİK AVUKATLIK BÜROSU
ANTALYA

Açıklanan hukuksal nedenler karşısında; Yerel Mahkemenin, davacının yaşlılık aylığına esas sigortalılık süresinin hesabında, daha önce sigortalı olarak Türkiye'de tescili olmayanların 506 Sayılı Kanununun Geçici 81 inci maddesinin yürürlük tarihinden sonra, yürürlük tarihinden öncesine ait devreye ilişkin olarak yapacakları borçlanmaların; Geçici 81 inci madde uygulamasında gözetilmesi gerektiğini kabul ve bu yolla 3201 s. Kanun uyarınca borçlanarak kazandığı sigortalılık süresini de dikkate alarak, davacının yaşlılık aylığına hak kazanıp kazanmadığının 506 s. Kanununun Geçici 81 inci maddesindeki koşullara göre belirlemesi ve bu değerlendirme ile ilk kararda direnmesi usul ve YASAYA UYGUNDUR.

Bu nedenle, direnme KARARI ONANMALIDIR.

SONUÇ : Davalı vekilinin temyiz itirazlarının reddi ile, direnme kararının yukarıda açıklanan nedenlerle ONANMASINA, 06.07.2011 tarihinde OYBİRLİĞİYLE KARAR VERİLDİ.